

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Obedie[n]tia[m], paup[er]tate[m] & castitate[m], triu[m] uotor[um]
monasticor[um] materia[m], sacræ scripturæ & sanctor[um] patru[um]
testimonio, solide co[m]brobari VIII

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

nō uouet: sacrificiū est. Cum uero omne quod habet, omne quod uiuit, omne quod sapit, omnipotenti deo uouerit: holocaustū est. Hæc ille. Atqui religiosus subiens uitæ cœnobiticæ disciplinam, omne quod habet: uouet deo, per paupertatē, omne etiā quod uiuit: eidē deo per castitatem, corpus suū (in quo naturæ uita consistit) deo per sanctimoniā consecrans. demū omne quod sapit: deo itidē uouet per obedientiā, animū suū (qui sedes est sapientiæ) dedicans deo, per propriæ uolūtatis abdicationē. Is igit spūale in illa sua professione offert holocaustū, oblationemq; perfectā & hostiam am cōsummatā deo, in odorem suauitatis; nihil sibi ipsi referuans.

¶ Obedientiā, paupertatē & castitatē, trium uotorum monasticorū materiā: sacræ scripturæ & sanctorū patrū testimonio, solide comprobati.

Cap. VIII

Radictis et illud non immerito superaddēdum est: tres ante nominatas uirtutes, obedientiā, paupertatem et castitatē (in quāz uoto et exercitio: tota monastica perfectiōis summa consistit) ex sacris eloquiis et euangeliorum auctoritate, nec non grauissimis orthodoxorum patrum sententijs: suum etiam desumere robur et stabilimentum. ¶ Siquidem obedientia (quæ primū fortitur inter eas locum: quod radix uirtutum omnium et mater, sit humilitas) insinuat esse uia perueniendi ad Ch̄m: atq; cōmendatur his domini uerbis. Si quis uult uenire post me: abneget semetipsum, et tollat crucem suam, & sequatur me. Quæ autē uerior aut integrior sui abnegatio assignari potest: q̄ abdicatio propriæ uoluntatis, & illius propter deū ad alterius arbitrium subiectio: Nihil enim omnium, magis proprium nobis est & singulare: quā nostrā uoluntas: quam cum abnegamus, & in alterius cōstituimus arbitrio: perfecte & sincere nos ipsos abnegamus. nostramq; tollimus crucem: quantūuis grauiā nobis patrum monasticorū præcepta ferētes modeste, & prompte exequentes, sequimur identidem in eo ipso opere per rectā uirtutis semitam Christum: qui factus est pro nobis obediens patri usq; ad mortem, mortem autem crucis. Eandem quoq; uirtutē capessendā esse admonet dñs dicens apud Lucam discipulis suis, et per eos: quibuscūq; aliorū directioni p̄positis. Qui uos audit: me audit. & qui uos spernit: me spernit. Cui sentē

1.

Matth. 10.

Philip. 2.

Lucæ 10.

tia

Bernardus in libro de p̄cepto & disp̄satio-
 ne ait. Obediētia q̄ maioribus debet: deo exhibet. Quāob̄re quic-
 quid uice dei p̄cipit homo: omnia accipiēda sunt, & si p̄cipiat deus,
 Rursum in euāgelio dñs de ijs qui auctoritate alijs p̄sunt, uitam
 Mat. 23. tamē agunt sceleratā: ait, Omnia quæcūq; dixerint uobis, seruate
 & facite: secundū opa uero eorū nolite facere. Dicūt enim: & non
 faciūt. Quod si illis obediendū est maiorib⁹: qui recta quidē dicūt,
 & eadē ope non cōplēt. quanto magis illis: qui p̄cipiunt bona & p̄
 ha opera, atq; eadem etiā agunt? Præterea beatus Hieronym⁹ ad
 Hieronymus Rusticū monachū scribens: eiusdem uirtutis amplectendæ saluta-
 re tradit documētū, dicēs, Præpositū monasterij timeas ut dñm: di-
 ligas ut patrē. Credas esse salutare: quicquid ille p̄ceperit. Nec de
 maioris sentētia iudices: cuius officiū est obedire, & implere q̄ ius-
 Deut. 6. sa sunt, dicēte Moysē. Audi Israël & tace. Demū consonat his &
 Hebræ. 3. beatus Paulus: ita scribens ad Hebræos. Obedite p̄positis uestris
 & subiaccete illis. Ipsi enim peruigilāt: quasi rationē pro animabus
 II. uestris reddaturi. ¶ Sed nunc exēplis propositā cōmendemus obe-
 dientiæ uirtutē, & monstremus quid fructus suis attulerit cultori
 inobedientia. In primis dñs noster factus (ut dictū est) obediens pa-
 Roma. 5. tri: totū reparauit genus humanū, instaurauitq; ad uitā. quod pro-
 Gene. 3. toplastus diuino inobediens p̄cepto secum præcipitauerat atq;
 Gene. 22. prostrauerat in mortem. Abraam itidem dei iussioni obtēperans,
 filiumq; dilectum paratus immolare: benedictionē à domino ob-
 tinuit & propagandi seminis sui repromissionē. Contra uero Saul
 1. Regū. 15. in subuersione Amalechitarum obsurdescens ad dei p̄ceptum &
 4. Regū. 5. illud præuaricatus: regio deiectus est solio, factusq; reprobus. Rur-
 sum Naaman Syrus uoci propheticæ tandem obsecutus, ad mo-
 destam seruorū suorū suggestionem: cū septies in Iordane se ablue-
 ret, mundatus est à lepra. Populus uero Israēliticus sapius deo re-
 bellis & ad obmurmurandū propensus, immo & ducem sibi cōsti-
 tuere conatus ut reuertetetur in Aegyptū cōtra diuinā constituti-
 onem: plurimis eisdemq; grauissimis plagis in deserto est afflictus.
 Præterea filij Ionadab de domo Rechabitarum, quoniā paterno
 obsecuti p̄cepto abstinerunt à potu uini: benedictionem à deo
 consecuti sunt, atq; promissionem continuæ in sua posteritate suc-
 cessionis.

cessionis. Ediuerso propheta ille missus ad increpandū Hierobo- 3. Regū. 13.
 am regē Israēl, quia eo in loco comedit & bibit, quod sibi à dño fue- 3. Regū. 19
 rat uetitum: à leone in uia strāgulatus est. Quid Heliseū itidē dñi
 prophetam cōmemorem (qui pallio Helizæ humeris suis imposito,
 prompte uocātem secutus: demū & ipm sui magistri palliū & du- 4. Regū. 2
 plicē eiusdē spiritum est cōsecutus. Neq; minorem obtinere gra- Mat. 4.
 tiā discipuli Christi, per ipsum figurati: qui uocanti dño obtempe-
 rantes, incunctanter adhæserunt. Cætera exempla (nā complura
 supra sunt) alijs perquirenda relinquimus. ¶ Paupertas etiam, secū
 da uirtus, cui obseruandæ se uoto obligant monastica institutiōis
 alūni: suum ex euangelicis uerbis sumit fundamentū & pōdus, ubi
 Christus dixisse legitur adolescenti. Si uis perfectus esse: uade & 111.
 uende omnia quę habes & da pauperibus, & sequere me. Reddit Mat. 19
 enim illa in dya uirtus expeditū hominem & promptū: ut sine im-
 pedimēto sarcināq; diuitiarū gressus mentis ratardātium, Christū
 libere sequatur, pauperem pro nobis factū: contestatumq; se non
 habuisse, cū hic uitā ageret, ubi caput reclinaret. Cuius paupertas
 tem inspectandā pariter & imitandā, nobis proponit beatus Pau- Mat. 8
 lus: cum ita scribit ad Corinthios. Scitis gratiā dñi nostri Iesu Chri-
 sti: quoniam propter uos egenus factus est cū esset diues, ut illi^o in
 opia uos diuites essetis. Rursum commendat ultroneā illam pau-
 pertatem quæ in bonorum terrenorū abdicatione consistit, Chri-
 stus: cū ait. Omnis qui reliquerit domū, uel fratres, aut forores, aut
 patrē aut matrē, aut uxorem aut filios, aut agros, propter nomen
 meum: centuplum accipiet, & uitam æternā possidebit. Eandemq;
 uoluit arte obseruari dñs noster à suis discipulis: cū eos misit ad p-
 dicandū euāgeliū regni, dicēs eis. Nolite possidere aurum neq; ar-
 gentum, neq; pecuniā in zonis uestris: non peram in uia, neq; duas
 tunicas, neq; calceamenta, neq; uirgam. Dign^o est enim mercenari
 us cibo suo. Quod quidē dñi institutū usque adeo accurate sunt ex
 ecuti eius discipuli: ut de ipsis merito dixerit beatus Iacobus. Audi
 te fratres dilectissimi. Nonne deus elegit pauperes in hoc mundo: Iacobi. 2
 diuites in fide & hæredes regni, quod repromisit deus diligentib^o
 se? Astipulatur etiā p̄dictis scripturæ sacræ testimonijs & beatus
 Augustinus: dicēs in libro de ecclesiasticis dogmatibus, Bonum
 est, facultates cum dispensatione pauperib^o erogare: sed meli^o est
 P pro

LIBER TERTIVS

pro intentione sequēdi dñm, eas in simul donare, & absolutū solici-
tudine cū Christo egere. Et merito hoc posterius, ibidē melius esse
dicitur: quandoquidē à Christo beati esse pauperes spiritu prædi-
cantur, quoniā ipsorū est regnum cælorū. Et apud Lucam ait dñs
ad discipulos suos. **Beati pauperes**: quoniam uestrū est regnū dei.
III. ¶ **Cæterum** quanta commendatione digna sit hæc uirtus, & quā
sublimem illū cōstituat apud deū, qui eā fuerit ultronee amplexa-
tus: non inutile fuerit hoc loco ex Chrysofomo audire, qui in ho-
melia quadragesima septima super Matthæū: ait. **Si uolueris uide-
re amāis aurū, animā**: quē admodū uestimentū à decē milibus cor-
rosum uermibus, & nihil habens sanū: ita inuenies perforatā eam
undiq; à sollicitudinibus, & à peccatis putrefactā, & erugine plenā.
**Sed nō anima inopis uoluntarij, talis est: sed fulget quidē uelut au-
rum, splēdet autē uelut margarita, florescit autē uelut rosa. Non est
illic tinea, non est illic fur: non est illic sollicitudo uitę huius negocio-
rum, sed sicut angelus ita cōuersatur. Nō subiacet dæmonibus, nō
assistit regi: sed assistit deo, & nō militat cū hominibus: sed cū ange-
lis. Nō habet thesaurū terrā: sed cælū. non indiget seruis: magis autē
habet seruos possessiones, & cogitationes quæ rebus dñant. Quid
igitur paupere hoc melius est unq;? Pauimentū deniq; habet cælū.
Si autē pauimentū tale est: excogita tectū. Sed nō habet equos &
currum. Quid autem ei opus est: qui super nube uehi debet & esse
cum Christo?** Hæc Chrysofomus. ¶ **At si quis** fortasse dixerit, se
paupertatē quidē capessere libenter uelle: nisi obstaret timor futu-
ræ omniū rerū penuriæ, de futurisq; demū uictus & amictus: ob ex-
tremam inopiā. Hūc uanū timorē trepidāq; formidinē dirigit Au-
gustinus in opusculo de elemosyna dicēs. **Helias in solitudine cor-
uis ministrantibus pascitur: & Danieli in lacu ad leonū prædā ius-
su regis in clauo, prædiū diuinitus apportatur. Et tu metuis; ne ope-
ranti & etiā apud dñm promerenti desit alimentū, cum ipse in euā-
gelio ad exprobrationē eorū quorū mens dubia & fides parua: con-
testetur & dicat. Aspice uolatilia cæli, quoniā nō serunt neq; me-
tūt, neq; cōgregāt in horrea: & pater uester celestis pascit illa. Nō
ne uos pluris estis illis? Volucres deus pascit: & uolucris alimē-
ta diurna p̄stātur. & quibus nullus diuinæ rei sensus est: eis nec ci-
bus nec potus deest. & tu Christiano, tu dei seruo, tu bonis opibus
dedito.**

Mat. 6
Lucæ. 6

III.

Chrysofo-
mus.

1. Thessa. 4.

Augustinus.
3. Regū. 17
Danic. 14

Mat. 6

dedito, tu dño suo charo: aliquid existimas de futurũ? An eis terrena deerunt: quibus cœlestia & diuina tribuunt? Vnde hæc incredula cogitatio: unde impia & sacrilega ista meditatio? Quid facit in domo dei: p̄fidũ pectus? Quid qui Christo omnino nõ credit: appellat & dicitur Christianus? Hæc Augustinus. Sed nũc ad alia transeundũ. ¶ Demũ castitas, tertia uirtus, ad quã obseruandã se uoto astringũt religionis monasticæ cultores: haud minus atq; reliquæ duæ, ex sacra scriptura accipit authoramentũ & robur, ut pote ex illis dñi nostri uerbis in euãgelio, de tertio eunuchoz genere. Sunt eunuchi: qui se castrant propter regnũ dei, cultro scilicet spirituali repressiois libidinũ. Et ne quis arbitretur illud omnibus esse præceptũ, sed ultronee uolẽtibus id arduũ uirtutis iter aggredi, consiliũ: continuo subiungit. Qui potest capere: capiat. Quod & beatus Paulus aperte testatur: ita scribẽs ad Corinthios. De uirginibus, præceptũ dñi non habeo: consiliũ autem do, tanq̄ misericordiam consecutus. Præterea in sacra Ioannis deo dilecti discipuli uisione, qui cum mulieribus non sunt coinquinati sed uirgines p̄mãserunt: dicuntur in præmiũ tãtæ uirtutis, sine macula esse ante thronũ dei, nouumq; cantare canticum coram deo & agno, & agnum sequi quocũq; ierit. Apud Esaiam quoq; dominus eunuchis spontaneis & uoluptatum carnis refrenatoribus, amplissimã repromittit mercedẽ: dicẽs. Et nõ dicat eunuchus: ecce ego lignũ aridum. quia hæc dicit dominus eunuchis. Qui custodierint sabbata mea, & elegerint q̄ ego uolui, & reuerint scedº meũ: dabo eis in domo mea & in muris meis locũ, & nomẽ melius à filiis & filiabus, nomẽ sempiternũ dabo eis quod nõ peribit. Commendãt in super eandem uirtutẽ sacri doctores, ut angelicæ uitæ æmulã: red dentemq; homines angelis dei propemodũ puritate cordis & corporis p̄similes. Vt facer Hieronymus: in sermone de assumptione beatæ Mariæ uirginis. Bene angelus ad uirginẽ mittitur: quia semper est angelis cognata uirginitas. Profecto in carne p̄ter carnẽ uiuere: nõ terrena uita est, sed cœlestis. Vnde in carne angelicã gloriam acq̄tere: maioris est meriti, q̄ habere. Esse em̄ angelũ: felicitatis est. eẽ uero uirginẽ: uirtutis. dum hoc obrinere nititur cũ grã: quod habet angelus ex natura. Vtrũq; tamẽ, & esse uirginẽ, & eẽ angelũ: diuini muneris est officiũ, non humani. Hæc ille. Cui respõdet

P 2 & beatus

V.

Mat. 19

1. Corin. 7

Apoca. 14

Esaiæ. 56

Hieronymus

LIBER TERTIVS.

& beatus **Ambrosius** in libro de uirginibus dicens. Supergreditur uirginitas conditionem humanæ naturæ: per quam homines angelis assimilantur. Maior tamen est uictoria uirginum quam angelorum. Angeli enim sine carne uiuunt: uirgines uero, in carne triumphant. ¶ Consonat eisdem **VI. Bernardus** & beatus **Bernardus** in epistola ad **Henricum** archiepiscopum Senonensem: (quæ inter cæteras est quadragesima secunda: & admodum luculenta) cum ait. Differunt quidem inter se, homo pudicus & angelus: sed felicitate, non uirtute. Sed etsi illius castitas felicior: huius tamen fortior esse cognoscitur. Rursum idem in eodem loco. Quid castitate decorius: quæ mundum de immundo conceptum semine: de hoste domesticum, hominem denique angelum facit. Iterum idem subnectit ibidem. Sola est castitas: quæ in huius mortalitatis & loco & tempore, statum quandam immortalis gratiæ representat, in qua nec nubent nec nubentur. Hæc ubi. Sanctus quoque **Cyprianus** in libello de singularitate clericorum, miris castitatem extollit præconijs, eo præsertim loco in quo post enumerata grauissima & plurima incommoda, quæ ex cõtubernio clericorum cum sceminis oboriuntur: subiungit. Tot itaque & tantas strages calamitatis, et strages pessimæ cõuersationis nemo præsternit, nemo calcat, nemo funestat: nisi singularis castitas sola, quæ munimen inuictum est sanctimoniam & expugnatio fortis infamiam: fortitudinis firmitas, & lasciuia petulantis infirmitas. probitatis præsidium, & improbitatis excidium, anime uictoria, & corporis præda. uertas gloriarum & captiuitas criminum. pronuba sanctitatis, & repudiū turpitudinis. sinceritatis indicium, & abolitio scandalorum. exercitiū cõtinentiæ, & euacuatio tota luxuriæ. pax securæ uirtutum, & debellatio inquieta uitiorum. puritatis culmen & libidinis carcer. honestatis portus & ignominia naufragalis locus. uirginitatis mater & hostis immunditiæ. lorica pudoris & spoliū probrofitatis. corruptionis exitiū, murus rigoris & destructio uulgaritatis. seueritatis gladius triumphator, et dissolutionis occisor. armatura uirtutum et exarmatura fluxarum. Hæc ille, et multo plura, continuo contextu subsequenti in amplissimam castitatis pariter et uirginitatis cõmendationem. Insuper per idem celeberrimus author (**Cyprianum** dico) in suo tractatu de habitu uirginum: ceterum uirginalem et uirorum et mulierum magnificis persequitur laudibus, nitidumque uirginitatis candorem eximie adornat uerbis. Qui totus admodum salutarem continet doctrinam: et lectum dignissimus.

dignissimus est. ¶ Demū omitto de industria, cætera uirginitatis præconia, et præclara sane et insignia: quæ à beato Hieronymo contra Iouinianū, ab Augustino in libro de bono uirginali, ab Ambrosio in libro de uirginibus, et in alijs suis operibus: necnon et cæteris celeberrimis authoribus copiose et luculenter edisseruntur.

¶ Alias in super cœnobiticas cōstitutiōes: et sacris literis esse consentaneas, et aiarū saluti apprime cōducibiles. Ca. IX

Nec solum tres prædictæ uirtutes, circa quas præcipue consistunt uota monastica, ex diuinarū literarū fontibus hauriuntur: sed et cætera uitæ monachalis instituta deprehendunt magna concinnitate, sacrorum eloquiorū authoritati cōsonare, et ad expedite ambulandū in uia domini, admodū conducere. ¶ Siquidem secretio illa & sequestratio à cōmuni hominū turba quā cœnobia in suis habent domicilijs, habitaculis & cōuersione: magnā eis adimit materiam uitiorū, occasionesq; præcidit malorū, quibus cum graui plerūq; periculo salutis obijciuntur, qui diuersant in seculo. Quippe cum defecerint ligna: extinguitur ignis, ut ait Sapiens in prouerbijs, & cum sublata fuerint fomenta peccatorum, quæ in ruinam præcipitare multos solent: haud magno negotio et ipsa succiduntur, deuitanturq; peccata. Planum est autē, non tot & tantas offerri atq; ingeri malorū occasiones ijs qui monasteriorū occluduntur septis, & in solitudine quodā modo demorantur: sicut alijs qui in mediā hominū turba uitam agūt. Haud sane dissimili modo, atq; non tantis agitatur fluctibus nauis, in longo recessu tutaq; portus statione quiescens: uti ea quæ medio in pelago procellosis pulsatur aquarū uorticibus, uarijsq; iactatur tēpestatibus. Enim uero qui in secreto monasterij silentio, regularis disciplinæ obseruatricē degunt uitam: propemodū in portu quodam mystico nauigant, atq; in quieta tranquillaq; constituti statione, quasi subductis in terrā nauibus, tuti delitescunt, neq; tantis agunt malorum procellis: ut cæteri homines. Qui autē uersant in seculo, eiusq; implicatur negocijs: tanq̄ in tēpestuoso fluctuant mari, & undiq; turbido uitiorū æstu quatiunt, læuos etiā uentorū sustinent turbines, & quasi naufragiū facturi sæpenumero periclitant: ut rara sit eis à turbulēto seculi tumultu quies. ¶ Quod ut probatissimi autho

I.

Prouer. 26